

Vergaderjaar 2009–2010

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Nr. 145

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 mei 2010

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen inzake het sportonderdeel van de Onderwijs, Jeugd en Cultuurraad van 10 mei 2010 (kamerstuk 21 501-34, nr. 144) en het verslag van het onderdeel sport van deze raad.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
A. Klink

DEELVERSLAG OJC-RAAD 10 MEI 2010 – ONDERDEEL SPORT

Het Spaans Voorzitterschap opent de vergadering en refereert aan het historische moment van deze Raad. Sport is nu verankerd in het verdrag van Lissabon. Sport heeft naast de voor de hand liggende sportieve component ook een economische (mededinging) en een sociale component.

In deze Raad liggen twee vragen voor die het debat moeten structureren. Allereerst de vraag in welke gebieden van sport er een meerwaarde ligt voor Europese actie. Ten tweede wil het Voorzitterschap weten binnen deze gebieden welke twee of drie prioriteiten er liggen.

Eurocommissaris Vassiliou geeft aan zeer blij te zijn om bij de vergadering aanwezig te zijn. Later dit jaar (herfst) presenteert de Europese Commissie een mededeling over de uitwerking van het onderwerp Sport in het verdrag van Lissabon. Hier zal nader in worden gegaan op de diverse thema's waarop de EU meerwaarde kan leveren, maar het is ook duidelijk hoe complex sport eigenlijk is. Sport kent vele facetten zoals economisch, sociaal en bestuurlijk. Het is van belang dat er overeenstemming is over de prioritaire punten voor sport. Ook moet er rekening worden gehouden met nieuwe ontwikkelingen binnen de sector. Daarom is volgens de Eurocommissaris een structurele dialoog van groot belang. Volgens Vassiliou zijn dit de 5 hoofdthema's van de Europese sportagenda:

- * Het bevorderen van de sociale (zoals sociale insluiting) en onderwijs-functie van sport
- * Het ondersteunen van de sportinfrastructuur, zoals de inzet van vrijwilligers en het zorgdragen voor duurzame financiering van de sport
- * Het stimuleren van eerlijkheid en openheid in de sport; Europese waarden en het bestrijden van discriminatie
- * Het beschermen van de fysieke en morele integriteit van sporters, zoals tegen doping
- * Het voeren van een dialoog en samenwerken met belanghebbenden in de sportwereld

Op al deze punten streeft de Europese Commissie naar een integrale aanpak. De Europese Commissie wil starten met een programma van 2 jaar om bepaalde maatregelen te steunen. Gelet op het beperkte budget en de veelheid van onderwerpen kunnen niet alle thema's op korte termijn uitgewerkt worden. Daarom wordt de lidstaten verzocht om aan te geven wat hun prioriteiten zijn.

Nederland krijgt de aftrap van de Voorzitter. De specificiteit van sport moet verder uitgewerkt worden zodat de sportbeweging meer rechtszekerheid vooraf geboden kan worden over welke regels wel en niet in de EU gehanteerd mogen worden voor de stimulering van de sport. Volgens Nederland heeft de Europese Commissie een belangrijke aanvullende rol ten opzichte van de lidstaten voor wat betreft:

het stimuleren van het uitwisselen van good practices in de sportsector, dataverzameling ten behoeve van het ontwikkelen van sportbeleid in de lidstaten,
het coördineren van een EU-standpunt ten behoeve van de beleidsontwikkeling op het terrein van sport in andere internationale gremia, en
het faciliteren van een dialoog in de sport tussen lidstaten en de héle sportbeweging.

De maatschappelijke waarde van sport is een belangrijk uitgangspunt van het Nederlandse beleid op het terrein van sport. Gelet hierop zouden de

navolgende specifieke thema's geadresseerd moeten worden in de communicatie over sport van de Europese Commissie: sport & bewegen om de gezondheid te bevorderen, sport en (in)formeel onderwijs, het stimuleren van vrijwilligers in de sport, sport benutten voor de sociale integratie van verschillende achtergestelde groepen, en het stimuleren van good governance in de sport.

Immers, sportorganisaties krijgen een steeds grotere maatschappelijke verantwoordelijkheid toebedeeld. Alleen een sterke en «professionele» sector is in staat om die verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Dit is een hele lijst met thema's die niet allemaal tegelijkertijd geadresseerd kunnen worden. Daarom heeft Nederland -na overleg met de Nederlandse sportbeweging- de navolgende drie prioriteiten benoemd: meer rechtszekerheid voor de sport maar wel met respect voor de rechten van de sporter, het ontwikkelen en laten excelleren van jonge sporters, en het versterken van de organisatiekracht van de sportsector zodat de sport een bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Tenslotte verzoekt Nederland om de communicatie van de Commissie zo snel mogelijk te publiceren zodat deze besproken kan worden onder het Belgisch voorzitterschap.

Letland juicht de nieuwe status van sport in het verdrag van Lissabon toe. Het versterkt de rol van de Raad en Europees Parlement bij de vraagstukken rond sport. Nu kan er een uniform sportbeleid worden uitgestippeld. Het bestrijden van racisme en het gebruik van doping, de bescherming van minderheden en het verwezenlijken van de gelijkheid tussen man en vrouw dienen aandacht te krijgen. Sportorganisaties moeten samenwerken en een goede dialoog is dan ook van belang. De EU moet ook gericht investeren via het EU-structuurfonds in de infrastructuur van de sport. Sport dient gecombineerd te zijn met welzijn, gezondheid en ondernemerschap.

Polen onderschrijft de doelstellingen van de Europese Commissie. Er zijn drie belangrijke beleidsvelden waarop de EU moet acteren: waarborgen van de integriteit van de sport (bestrijding van geweld, doping, gokken), het opnemen van fysieke en mentale integriteit in artikel 165. Tevens stelt Polen dat sport zorgt voor rolmodellen in de samenleving voor de jeugd en deze zorgen ook voor integratie. Verder moet de Europese Commissie kijken naar de gevolgen van sport voor de EU.

Estland is ook blij met de nieuwe status van sport omdat er nu specifieke acties kunnen worden ondernomen door de opname van sport in het verdrag. De recente barometer geeft aan dat een groot deel van de Europese burgers niet actief is. Dit leidt tot problemen met de gezondheid, en hierdoor leidt dit ook tot schade aan de economie. Fysieke activiteiten van de Europese burgers dienen financieel te worden ondersteund. Het educatieve aspect van sport is ook van groot belang. Ook het economische belang van sport moet worden onderkend.

Oostenrijk stemt in met de prioriteiten van de Europese Commissie. Het is belangrijk dat hard wordt opgetreden tegen doping. Zo heeft Oostenrijk een wet die het gebruik van doping tot een ernstig strafbaar feit maakt. Oostenrijk benadrukt daarnaast dat sport en economie veel met elkaar te maken hebben. De economische dimensie moet prominent en duurzaam aanwezig zijn. De uitvoering van de Lissabonstrategie levert ook mogelijk-

heden op voor sport. Ook gezondheidsbevordering is een belangrijk thema voor Oostenrijk.

Duitsland wijst op het subsidiariteitsbeginsel; de EU speelt een ondersteunende rol bij sport. Duitsland wil dat er richtsnoeren uitgewerkt worden met betrekking tot het mededingingsrecht voor sport. Voor Duitsland is de bestrijding van doping een zeer belangrijk aandachtspunt, zoals het ondersteunen van het anti-dopingnetwerk en een anti-doping taskforce. Een ander belangrijk thema is de mobiliteit van sporters; zoals de erkenning van de opleiding van de trainers. Sport én gezondheid is een ander aandachtspunt voor Duitsland. Dit is essentieel voor een gezonde levensstijl.

Litouwen onderstreept de meerwaarde van de EU voor de sport. De EU moet vooral aansporen tot meer sportbeoefening van kinderen; dit is goed voor de volksgezondheid. Ook moet sport meer worden opgenomen in andere EU-programma's. Ook pleit Litouwen voor meer beschikbare en actuele statistieken. Sport dient ook een belangrijk plaatst te krijgen in de strategie EU2020.

Hongarije wil het initiatief van de Europese Commissie grondig bespreken en pleit daarom voor een spoedige levering van dit document. Hongarije onderstreept het sociale belang van sport: gezondheid en insluiting. Het is ook voor Hongarije belangrijk om te vermelden dat subsidiariteit nog steeds geldt.

Frankrijk pleit voor een overleggroep om de verhouding tussen de lidstaten en het sportveld te versterken; de verhoudingen moeten worden verduidelijkt. Daarnaast stelt Frankrijk dat financiële fairplay alleen in Europees kader tot volledige wasdom kan komen Frankrijk ziet het initiatief van UEFA voorzitter Platini om een betere financiële gezondheid van de voetbalorganisaties te krijgen als een goed voorbeeld van de zelfregulerende kracht van de sport. Ook moet sterk tegen witwassen en corruptie worden gestreden. Frankrijk wil dat goed wordt gekeken naar het opleiden van jonge atleten en de terugkeer van atleten in het werkende leven. Ook dienen minderjarige sporters beter te worden beschermd; zoals jonge sporters die al op zeer jonge leeftijd worden geworven.

Zweden stelt dat cultuur en sport van groot belang zijn voor de lidstaten zelf. Er zijn grote nationale verschillen tussen de lidstaten en dit wordt ook in sport gereflecteerd. De wereld van de sport is in Zweden goed georganiseerd en deze neemt ook de verantwoordelijkheid voor de bijzondere maatschappelijke rol. Verantwoorde sporten moeten transparant zijn en geen winstoogmerk hebben. Zweden stelt dat sport een nationale aangelegenheid is en er dient dan ook scherp te worden gekeken naar de Europese meerwaarde van sport. Zweden maakt de Europese Commissie op attent de grote rol van de organisaties zonder winstoogmerk en pleit daarom voor de herziening van de EU-regels op de BTW. Zweden is bang voor te veel lasten en bureaucratie voor het verenigingsleven.

Bulgarije is van mening dat bepaalde domeinen van de sport kunnen profiteren van de rol van de EU. Sportbeoefening kan leiden tot een betere volksgezondheid; doping is gevaarlijk voor de gezondheid en de ethiek. Daarom is Europese samenwerking gewenst. De EU moet ook de mobiliteit van de betrokken vrijwilligers stimuleren. Bulgarije ondersteunt het initiatief van de Commissie om een mededeling over sport op te stellen.

Finland stelt dat de sportsector al lang wacht op deze stap; de verankering van sport in het Verdrag. Finland hoopt dat de mededeling van de Europese Commissie zo snel mogelijk komt. Finland wijst er op dat het Verdrag melding maakt van de ondersteuning van de acties van de lidstaten. Nu dient er te worden gekeken naar de mogelijke meerwaarde. Finland hoopt dat de specifieke aard van sport wordt meegenomen in de toegezegde mededeling.

Voor Finland is gezondheidsbevordering een belangrijk aspect. De eurobarometer wijst uit dat investeren door de lidstaten in sport tot een grotere sociale participatie leidt. Sport is belangrijk voor de gezondheid en ontwikkeling van de jeugd, de bevordering van de integratie en de bestrijding van discriminatie.

Tsjechië dankt het Spaans Voorzitterschap en de Europese Commissie voor al hun werk. Een dialoog met de wereld van de sport is belangrijk. Overigens moeten niet alleen de Olympische sporten centraal staan. Vrijwilligerswerk bij sport moeten ook belangrijke plek in nemen (memorandum van Praag) en in andere programma's van de EU moet dit ook zo blijven. Autonomie van sportverenigingen is een belangrijk punt voor het EU-sportbeleid.

Het Verenigd Koninkrijk wil dat actie op EU-niveau een duidelijke meerwaarde heeft. Besluiten moeten in dit licht worden genomen; ondersteuning van de lidstaten is hierbij leidend. Het Verenigd Koninkrijk is verheugd over een betere dialoog met de sportwereld. Hierbij refereert het Verenigd Koninkrijk aan een verklaring onder het Belgisch Voorzitterschap.

Italië wijst op het belangrijke karakter van sport voor educatie, sociale betrokkenheid en het gevoel van saamhorigheid en samenhang. De communicatie met het veld is dan ook belangrijk. Ethische elementen spelen dan ook een belangrijke rol. Sport is belangrijk voor de gezondheid van jongeren. Ongeveer 30% van de bevolking sport in Italië; dit is te weinig. Italië wil ook bijzondere aandacht voor de bestrijding van doping bij sporters.

Italië verzoekt tenslotte om het woord sport op te nemen in de benaming van OCJ-raad.

Portugal wil dat de EU optreedt voor alle lidstaten; het mag niet de nationale kaders in het gedrang brengen. De strijd tegen doping en discriminatie kan Europees worden opgepakt. Sport heeft ook een belangrijke sociale functie. De dialoog moet worden voortgezet met de sportorganisaties.

Ierland vindt fairplay, vrijwilligerswerk en participatie van burgers belangrijke elementen voor de Europese invalshoek voor het sportbeleid. Ook de gezondheid en welzijn worden bevorderd door sport. Ierland wil de participatiecijfers vergroten in de EU. De nieuwe sportbevoegdheid biedt ook financiële middelen voor acties; hiervoor is veel belangstelling.

Luxemburg is tevreden dat er nu acties mogelijk zijn om te coördineren. Artikel 165 van het Verdrag van Lissabon breidt de bevoegdheden uit. De volgende mededeling van de Europese Commissie is een goede mogelijkheid om aanbevelingen aan te nemen. Bestrijding van doping, geweld in de stadia en de eigenheid van sport zijn belangrijke aandachtspunten. Dopingaanpak is voor Luxemburg een belangrijk aandachtsgebied voor de Europese Unie. Beschermen van minderjarigen, educatie en financiële houdbaarheid zijn ook belangrijke zaken die raakvlakken hebben met sport.

Cyprus wijst op de bijdrage van sport bij de bestrijding van obesitas en bepaalde ziekten. Sport kan een belangrijk instrument zijn voor de bevordering van de gezondheid. Cyprus wil ook een grotere inspanning van de EU bij de bestrijding van doping.

Sport is volgens Denemarken een zeer breed concept: vrijwilligerswerk, ondernemingen, sport op scholen, professioneel etc. Denemarken wil dat de EU zich gaat richten op sport en gezondheid; hierbij dient ook doping te worden aangepakt.

Slovenië ziet ambitie bij de Europese Commissie en kan dit alleen maar ondersteunen. De invloed van sport op de samenleving is een goed iets. Sport is voor Slovenië ook een uitdrukking van de eigen nationaliteit; dit zorgt voor integratie. De EU mag dan ook alleen maar ondersteunend actief zijn. Voor Slovenië zijn ook de zaken gezondheid en fairplay belangrijke elementen.

Slowakije wil de bedreigingen van de sport aanpakken: corruptie, doping, gokken etc. Europese samenwerking kan een toegevoegde waarde betekenen. Sport op school dient nader te worden ondersteund. Sociale inclusie en gezondheid dienen prioritair te zijn. De gestructureerde dialoog met het veld moet volgens Slowakije worden versterkt. Slowakije pleit er voor de gestructureerde dialoog vorm te geven door online consultatie, een sportforum en via een permanente groep op hoog niveau

Roemenië wil haar eigen sportcentra moderniseren en toegankelijk maken voor het grote publiek. Roemenië wil bevorderen dat vrijwilligers zich meer gaan inzetten voor de sport. Er dienen ook meer jongeren betrokken te worden bij de sportwereld. Voor het mensen van een handicap kan een sport een goede manier zijn om te integreren. Tevens dienen er goede vervolgmogelijkheden te worden gecreëerd voor atleten aan het einde van hun carrière.

Volgens Griekenland levert sport een bijdrage aan de cohesie van de samenleving en de gezondheid van haar inwoners. De problemen moeten gezamenlijk worden aangepast. Sport kan een oplossing bieden voor veel problemen: sociale verschillen, drugsproblematiek, falende immigratie etc. Sportopleidingen moeten worden ontwikkeld. In Griekenland is een programma opgesteld betreffende sport en voeding; dit ter bestrijding van obesitas. Sport levert uiteraard een belangrijke bijdrage aan de bevordering van de gezondheid.

Malta onderstreept de complexiteit van de sportwereld. Er dient hiervoor een holistische aanpak te komen. De EU kan een meerwaarde bieden. Sport heeft een belangrijke educatieve rol op school, maar ook buiten school. Uitwisselingsprogramma's dienen te worden opgesteld. Ook moeten diploma's erkend worden. En atleten moeten een carrière na de sport worden geboden. Malta vindt de fysieke gezondheid een belangrijk focuspunt van sport; hiervoor dienen richtsnoeren te komen. Een derde prioritair gebied is de sociale insluiting door sport. De sportwereld heeft een enorm potentieel; een gestructureerde dialoog met de betrokkenen is dus van groot belang.

België dankt het Spaanse Voorzitterschap en de Commissie voor alle inspanningen. Nu moet er een duidelijk signaal komen welke richting het sportbeleid uit gaat. De sportwereld wacht hier al lang op. België stelt dat sport een gemeenschapsbevoegdheid in België is en deze zullen tot 2014 van kracht zijn. De huidige demissionaire status van de federale overheid heeft op dit beleidsveld dan ook geen impact. België stelt twee prioriteiten:

*Kader van het EU sportoptreden; belang van de mededeling. Tevens de gestructureerde rol tussen de lidstaten en het veld.

* Fair play in de sport en de maatschappelijke rol is van sport

Hierbij noemt België drie subdoelstellingen: opleiding en training, strijd tegen doping en sociale inclusie. Uiteraard zullen ook vrijwilligers in de sport de nodige aandacht krijgen. Op al deze punten is actie van de EU gewenst. België benadrukt dat tijdens haar Voorzitterschap bekeken zal worden hoe de rol van de EU in het mondiale anti-doping versterkt kan worden, met name ten aanzien van de zaken die spelen met betrekking tot gegevensbescherming.

Bijeenkomsten onder Belgisch Voorzitterschap

18 november: Sportraad

16 en 17 september Vergadering van de Directeuren Sport

21 en 22 oktober Informele Sportraad

De Eurocommissaris Vassiliou bedankt de lidstaten voor hun bijdragen; en voor het signaal dat is afgegeven voor het belang van een grotere rol voor de EU. Vassiliou is ook blij dat de thema's van de Europese Commissie door veel lidstaten worden ondersteund. De Eurocommissaris wijst op de overeenstemming over de meerwaarde van de EU op de navolgende terreinen: sport, bewegen en gezondheid, onderwijs en training, doping, vrijwilligers, fair play en good governance. De Europese Commissie wil dubbelingen voorkomen en zal samenwerking zoeken met de Raad van Europa ten aanzien van de strijd tegen doping en geweld bij sportwedstrijden.

Het Spaanse Voorzitterschap dankt de aanwezigen voor hun aanwezigheid en de bijdragen. Het Voorzitter kijkt zelf reikhalzend uit naar de mededeling van de Europese Commissie. Het voorzitterschap is blij dat de lidstaten de gestructureerde dialoog ondersteunen. Veel interventies gingen in op de rol van sport in de samenleving. Sport biedt unieke mogelijkheden om de integratie te bevorderen en zij biedt gelijke kansen tussen man en vrouw. Ook voor de ontplooiing van gehandicapten is sport zeer belangrijk. Bovendien moet er meer aandacht komen voor de economische waarde van sport, en sport, wetenschap en technologie. De meeste overeenstemming was er bij de strijd tegen doping. Hiervoor is meer eenheid binnen de EU geboden. De EU moet het voortouw nemen.